

Vadhatás vizsgálat a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. területén

Készítette: **Kungl Marcell**, Mate Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet, Természetvédelmi-mérnök alapképzés, nappali

Témavezető: Dr. Centeri Csaba egyetemi adjunktus, Dr Katona Krisztián egyetemi adjunktus, Mate Természetvédelmi és Tájgazdálkodási Tanszék, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék

A vaddisznó világszinten széles körben elterjedt vadfaj, ahol ökológiai szükségleteit ki tudta elégíteni ott erős populációkat alakított ki. Manapság a természetes élőhelyük csökkenése miatt az urbanizálódott területeken is megjelent. Hazánk stabil vaddisznóállománnyal rendelkezik.

Vadászati szempontból az egyik legjelentősebb bevételi forrást hozó vadfaj, viszont mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, és természetvédelmi szempontból az egyik legnagyobb kárt okozó vad. A növénytermesztésben a kukoricavetéseknél, erdőgazdálkodásban a makkvetéseknél és a friss telepítésű csemetéknél, védett természeti területeken az őshonos növényeknél és állandó gyepek feltörésével, túrásával és taposásával okozza a legtöbb kárt. A vadaskerteket ezért is alakítottak ki, hogy a vadkárt enyhítsék, illetve gyönyörködtetés és vadászati szórakozás miatt.

Szakdolgozatomban azt vizsgáltam, hogy milyen hatással vannak a vaddisznók a talaj-tápanyagtartalmára, hogy általánosságban milyen változások következnek be, a nagy vadsűrűség miatt a területeken a kontrol területhez képest, illetve milyen különbségek vannak a korosbító, a vadászkeret, az etető, a kerítésen belüli és a kerítésen kívüli talajok között.

Vizsgálatomat a Tolna vármegyei Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.-nél végeztem. A mintavételezési területeim vaddisznó állománysűrűséggel terhelt, illetve ettől mentes helyeken jelöltem ki. A nagy vadsűrűségű mintahelyek a dámrezervátumban található vaddisznóskertben, ezen belül a korosbító és a vadászkeretben voltak. A korosbítóban, ahol a legnagyobb az állománysűrűség átlagosan 75 egyed/ha él, 4–12 hónapos korúak. Innen kerülnek kb. 12 hónaposan a 200 ha-os vadászkeretbe, ahol folyamatosan elejtésre kerülnek. A kontroll a dám rezervátumban, egy vaddisznómentes területen volt. A talajmintákat az etetőknél, a túrásoknál, a kerítés mentén belül és kívül, 0–5 és 15–20 cm -es mélységben vettem. A minták elemzéséhez Agrocres-talajszkennert használtam, mellyel az alábbi

tulajdonságokat vizsgáltam: pH, szervesanyag, összes nitrogén, szerves szén, foszfor. Mintavételezéseket 2022. májusától 2023. áprilisáig, havi egyszeri gyakorisággal végeztem.

A mérések adatait táblázatokba vittem fel, rendszereztem és diagrammokon ábrázoltam. Az eredmények kiértékelésekor külön elemeztem az esőzések, illetve az aszályos időszakok idején vett minták értékeit. Regresszió analízist végeztem a különböző vizsgált paraméterek között, hogy kimutathassam az összefüggéseket.

A pH-értékei az állománysűrűséggel egyenes arányban nőttek. Így a korosbítóban 8-körűli értéket mutatott, és az etető felső rétegében volt a legmagasabb. A csapadékviszonyok figyelembevételével megállapítottam, hogy esőzések után a túrás 15–20cm-es rétegében csökkent, és a korosbító etető 0–5cm-es rétegében nőtt legnagyobb mértékben.

Szervesanyag a korosbító etető 0–5cm-es rétegében volt a legalacsonyabb, számomra meglepő módon, hiszen az etető körül lehulló takarmány és a hulladék alapvetően emelné a szervesanyag mennyiséget.

Az összes nitrogén értékei átlagosan az aszálykor voltak magasabbak. A mintavételi helyek közül a korosbító etető 0–5cm-es rétegében volt a legalacsonyabb.

A foszfor értékei a korosbító etető 0–5cm-es talajmintáiban volt a legalacsonyabb. Nagy arányban az októberi mintáknál emelkedett meg a foszfor tartalom, az összes mintavételezési helyen.

A szerves széntartalom mennyisége a vadászkerthben magasabb volt, mint a korosbító kertben.

Szignifikáns összefüggéseket véltem felfedezni az alábbi tulajdonságokban, mint a pH-érték és a szervesanyag tartalom, a pH-érték és a szerves szén, a pH-érték és a foszfor, az összes nitrogén és pH-érték, a foszfor és szervesanyag, a foszfor és összes nitrogén összefüggésében.

Az adatok kielemezése után azt állapítottam meg, hogy nem várt módon a legnagyobb egyedsűrűségű korosbítóban, és azon belül is a legnagyobb vadterhelésű területen, az etető mellett vett minták mutatták a legalacsonyabb szervesanyag, összes nitrogén, foszfor értékeket, míg a pH itt volt a legmagasabb. Ez ellentétben volt az általam várt eredménnyel, hiszen az etetők körüli többlet hulladék ill. a lehulló takarmány hatására a talaj szervesanyag, foszfor és nitrogén értékeinek növekedését, a pH-t pedig savas irányba való elmozdulását vártam. A csapadékos időszakokban mért értékek minden esetben magasabbak voltak az aszályos, szárazabb mintákénál.